

รายงานการประชุมเพื่อจัดทำรูปแบบการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากวัยทำงานในสถานประกอบการต้นแบบ

ครั้งที่ ๑ / ๒๕๖๓

เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ณ ห้องประชุมสำนักทันตสาธารณสุข อาคาร ๕ ชั้น ๓ กรมอนามัย

ผู้มาประชุม

๑. นางปิยะดา	ประเสริฐสม	ผู้อำนวยการสำนักทันตสาธารณสุข	ประธาน
๒. นางนนทินี	ตั้งเจริญดี	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ	
๓. นางสาวนันทมนัส	แย้มบุตร	ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ	
๔. นางสาววาสนี	เกียรติอดิสร	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ	
๕. นางสาวภาวีน	อนุศักดิ์เสถียร	ทันตแพทย์ ๘	
๖. นางสาวรดาศา	เมธาบดี	ทันตแพทย์ ๗	
๗. นางสาวอริศรา	พัตตาสิงห์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	
๘. นายวิศิษฐ์	ศรีมาลา	ผู้พัฒนาโปรแกรม	
๙. นายกษิวิชัย	ดำเกลี้ยง	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ชำนาญการ	
๑๐. นางสาวศิริลักษณ์	สมบุตร	นักวิชาการสาธารณสุข	
๑๑. นางสาวนริสร	ชันธนิยม	การเงินและบัญชี	

ผู้ไม่มาประชุม

๑. นางสาวนพวรรณ	โพชนุกูล	ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ	
๒. นางสาวเบญญาภา	ธูปุดชา	นักวิชาการสาธารณสุข	

เริ่มประชุมเวลา ๙.๐๐ น.

ประธานกล่าวเปิดประชุม และดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุมดังต่อไปนี้

วาระที่ ๑ เรื่องประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงนโยบายและการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยทำงาน ของสำนักทันตสาธารณสุข ทั้งนี้กรมอนามัยให้ความสำคัญกับกลุ่มประชากรวัยทำงาน สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการสร้างความรอบรู้ (Health Literacy: HL) กลุ่มวัยทำงาน สำนักทันตสาธารณสุขร่วมกับสสส. ได้พัฒนาเครื่องมือ application FunD เพื่อประเมินผลด้านสุขภาพช่องปากวัยทำงาน ในสถานประกอบการต้นแบบ โดยมีการไฟฟ้านครหลวงเป็นสถานประกอบการนำร่อง เพื่อเป็นต้นแบบในการสร้างความรอบรู้และประเมินความเสี่ยงการเกิดโรคในช่องปากวัยทำงาน อีกทั้งคาดหวังให้เกิดความร่วมมือด้านอื่นๆระหว่างกรมอนามัย และการไฟฟ้านครหลวงในเชิงของการส่งเสริมสุขภาพ นอกจากนี้กรมอนามัยยังมี 10 packages ที่สามารถนำไปใช้ในการไฟฟ้านครหลวง สำหรับส่งเสริมสุขภาพวัยทำงานในด้านต่างๆอีกด้วย

มติ ที่ประชุมรับทราบ

๑.๑ การพัฒนาความรู้และสื่อสารการดูแลสุขภาพช่องปากวัยทำงานผ่าน mobile application ฟันดี (FunD)

สำนักทันตสาธารณสุขร่วมกับโครงการพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากกลุ่มวัยทำงาน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) พัฒนาเครื่องมือสร้างความรอบรู้ และประเมินความเสี่ยงการเกิดโรคในช่องปาก (application FunD) โดยมีเป้าหมายดังนี้

- เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพตนเองมากขึ้น
- เพื่อให้ประชาชนมีข้อมูลสุขภาพส่วนบุคคลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
- เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการจากสถานพยาบาลที่สะดวก รวดเร็วมีคุณภาพสูงขึ้น
- เพื่อสนับสนุนบุคลากรสาธารณสุขทำงานแบบเครือข่ายมากขึ้นลดความผิดพลาดและลดค่าใช้จ่าย
- เพื่อสนับสนุนการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลง่าย และวิเคราะห์ข้อมูลในระบบสุขภาพ ทำให้ได้ข้อมูลมาพัฒนาระบบและพัฒนาระบบปัญญาประดิษฐ์ได้
- เพื่อให้ได้มาซึ่งฐานข้อมูลด้านสุขภาพช่องปาก สามารถพยากรณ์แนวโน้มสภาวะสุขภาพช่องปากของประชาชนกลุ่มวัยต่าง ๆ เพื่อค้นหาแนวทางการรักษาที่มีประสิทธิภาพและมีต้นทุนต่ำ

โดยมีกลุ่มเป้าหมายการใช้เครื่องมือ คือ ประชากรวัยทำงานอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี ภายหลังการประชุมเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๖๓ ได้มีการเพิ่มเมนูหลักเข้าไป รวมเป็น ๑๑ เมนูหลัก ได้แก่

- ๑) ข้อมูลทั่วไป เป็นการบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลผู้ใช้งาน
  - ๒) ความรู้เรื่องเหงือกและฟัน เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของฟัน ประเภทของฟัน ชนิดของฟัน การขึ้นของฟัน และอวัยวะปริทันต์
  - ๓) โรคในช่องปาก เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคในช่องปากที่พบบ่อยในกลุ่มวัยทำงาน ได้แก่ โรคฟันผุ โรคเหงือกอักเสบ โรคกระษัยช่องปาก สภาวะฟันสึก และสาเหตุการเกิดโรคต่างๆ
  - ๔) การดูแลสุขภาพช่องปาก เป็นการแนะนำวิธีการแปรงฟัน การรับประทานอาหาร เพื่อป้องกันการเกิดโรคในช่องปาก
  - ๕) พรอหวัดฟันผุ เป็นการประเมินการมีฟันผุในช่องปากด้วยตนเองด้วยการตอบคำถามที่ตรงกับสภาพช่องปากของตนเอง และอ่านผลการวัดฟันผุตามแถบสีที่วัดได้
  - ๖) ประเมินสุขภาพช่องปาก เป็นการฝึกการตรวจช่องปากตนเองผ่านการตอบคำถาม หลังจากนั้นจะแปลผลสภาวะช่องปากออกมาเป็นแถบสีเขียว เหลือง แดง และให้คำแนะนำที่เหมาะสม
  - ๗) ประเมินดัชนีมวลกาย/อ้วน ลงพุง เป็นการบันทึกค่าน้ำหนัก ส่วนสูงของผู้ใช้งาน และคำนวณออกมาเป็นค่าดัชนีมวลกาย (BMI) และแบ่งกลุ่มออกเป็น ๕ ระดับตามเกณฑ์องค์การอนามัยโลก ได้แก่ ผอม ปกติ ท้วม อ้วน อ้วนมาก พร้อมให้คำแนะนำตามความเหมาะสมของแต่ละกลุ่ม
  - ๘) บันทึกความทรงจำ เป็นการบันทึกผลการรักษาทางทันตกรรมของผู้ใช้งาน
  - ๙) ปรีกษาเรื่องฟัน เป็นการให้บริการปรึกษาปัญหาสุขภาพช่องปากกับทันตแพทย์ผู้เชี่ยวชาญผ่านการส่งข้อความ
  - ๑๐) สถานบริการทันตกรรมใกล้บ้าน เป็นการแสดงตำแหน่งสถานบริการทันตกรรมใกล้จุดที่ผู้ใช้งานอยู่
  - ๑๑) สื่อส่งเสริมทันตสุขภาพ เป็นการแสดงสื่อ infographic จากสำนักทันตสาธารณสุข และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความรู้การดูแลสุขภาพช่องปาก
- และได้มีการนำเสนอแนวทางการพัฒนา application นี้เพิ่มขึ้น (ตามเอกสารแนบ) เพื่อส่งมอบให้ admin สำหรับนำไปพัฒนาให้เรียบร้อยก่อนเดือนกุมภาพันธ์

มติ ที่ประชุมรับทราบ

๑.๒ เครื่องมือให้ความรู้ด้านโภชนาการ...รู้จักกันด้วย application FoodChoice

application FoodChoice เป็นเครื่องมือในการให้ความรู้ทางด้านโภชนาการ เมื่อสแกนบาร์โค้ดจากผลิตภัณฑ์ ข้อมูลบนฉลากโภชนาการจะถูกแสดงในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ช่วยผู้บริโภคในการตัดสินใจเปรียบเทียบและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันได้อย่างรวดเร็ว โดยมีการจัดเรียงข้อมูลผลิตภัณฑ์ตามเกณฑ์ ดังนี้ พลังงาน น้ำตาล โซเดียม ไขมัน ไขมันอิ่มตัว โปรตีน และมีการแสดงปริมาณสารอาหารผ่านสีต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถเลือกบริโภค และกำหนดปริมาณการรับประทานให้เหมาะสมกับความต้องการของร่างกายได้ โดยอ้างอิงเกณฑ์จากคู่มือการจำแนก อาหาร ขนมหอมและเครื่องดื่ม ตามมาตรฐานโภชนาการ สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๑๕ ปี (ฉบับปรับปรุง) สำนักโภชนาการ กรมอนามัย ดังนี้

- สีเขียว หมายถึง ปริมาณพลังงานหรือสารอาหาร อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด แต่หากบริโภคผลิตภัณฑ์นั้นๆ มากกว่าหนึ่งหน่วยบริโภค แต่ไม่เกิน ๒ หน่วยบริโภค ของอาหารระหว่างมื้อ (อาหารว่าง) หรือบริโภคร่วมกับผลิตภัณฑ์อื่นเป็นที่มีสารอาหารชนิดเดียวกันที่ให้สีเขียว ก็จะทำให้ได้รับสารอาหารนั้นในปริมาณสูงปานกลาง

- สีเหลือง หมายถึง ปริมาณพลังงานหรือสารอาหาร อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แต่หากบริโภคผลิตภัณฑ์นั้นๆ มากกว่าหนึ่งหน่วยบริโภค หรือบริโภคร่วมกับผลิตภัณฑ์อื่นที่มีสารอาหารชนิดเดียวกันที่มีสีเหลือง ก็จะทำให้ได้รับสารอาหารนั้นในปริมาณสูง

- สีแดง หมายถึง ปริมาณพลังงานหรือสารอาหาร อยู่ในเกณฑ์ที่สูงเกิน ๒ เท่าของเกณฑ์ที่กำหนด หากบริโภคอาหารระหว่างมื้อที่มีสัญลักษณ์สีแดงในอาหารตัวใดตัวหนึ่ง ต้องพยายามลดการได้รับสารอาหารนั้นๆ ในอาหารมื้อหลักต่อไป

หากผู้ใช้งานสแกนบาร์โค้ดบนผลิตภัณฑ์แล้วไม่พบข้อมูล ผู้ใช้สามารถถ่ายภาพและแชร์รูปภาพของผลิตภัณฑ์ รายละเอียดตามนี้ : ด้านหน้าผลิตภัณฑ์ ข้อมูลโภชนาการ ส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ และเลขอย.๑๓ หลัก เพื่อเพิ่มเติมข้อมูลในแอปพลิเคชันให้ทันสมัย และครบถ้วนอยู่ตลอดเวลา

มติ ที่ประชุมรับทราบ

วาระที่ ๑.๓ เครื่องมือประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากสำหรับวัยทำงาน

เครื่องมือประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากสำหรับวัยทำงาน มีวัตถุประสงค์การใช้งานหลักๆ ๒ ข้อ ได้แก่

๑. เพื่อให้บุคคลที่ตอบแบบสอบถามทราบระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากของตนเอง หรือเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้บุคลากรสาธารณสุขประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากเฉพาะบุคคล

๒. เพื่อใช้สำรวจความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากของบุคลากรในองค์กร หรือในพื้นที่ นำไปสู่การพัฒนาและมีส่วนร่วมของการดูแลสุขภาพช่องปากบุคลากรต่อไป

แบบสอบถามแบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ แบบสอบถามความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก จำนวน ๓๔ ข้อ โดยมีองค์ประกอบและข้อคำถามแบบสอบถาม ดังนี้

๑. การเข้าถึงข้อมูลความรู้	จำนวน ๕ ข้อ
๒. ความเข้าใจข้อมูลสุขภาพจากสื่อต่างๆ	จำนวน ๔ ข้อ
๓. วิจารณ์ถ้อยคำด้านสุขภาพ	จำนวน ๖ ข้อ
๔. ความรับผิดชอบต่อสุขภาพ	จำนวน ๔ ข้อ
๕. การรักษาไว้ซึ่งสุขอนามัยช่องปาก	จำนวน ๖ ข้อ
๖. การรักษาสิทธิประโยชน์ของตนเอง	จำนวน ๕ ข้อ
๗. การนำเสนอความภูมิใจในความสำเร็จ	จำนวน ๔ ข้อ

การพิจารณาระดับคำตอบ แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

๐ = ไม่เลย หมายถึง ท่านไม่เคยรู้ ไม่เคยมีหรือไม่เคยปฏิบัติตามข้อความเลย

- ๑ = เล็กน้อย หมายถึง ท่านรู้เล็กน้อย หรือท่านปฏิบัติเช่นนั้นนานๆ ครั้ง
๒ = ปานกลาง หมายถึง ท่านรู้ปานกลาง หรือปฏิบัติเป็นบางครั้ง ทำบ้าง ไม่ทำบ้าง
๓ = มาก หมายถึง ท่านรู้ค่อนข้างมาก หรือปฏิบัติเช่นนั้นเป็นส่วนใหญ่
๔ = มากที่สุด หมายถึง ท่านรู้ครอบคลุมมากที่สุด หรือปฏิบัติเช่นนั้นเป็นประจำสม่ำเสมอ

ส่วนที่ ๒ แบบข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสุขภาพ และปัจจัยด้านพฤติกรรม จำนวน ๒๘ ข้อ

มติ ที่ประชุมรับทราบ เสนอแนะให้นำแบบประเมินความรู้ด้านสุขภาพไปใช้ในรูปแบบ google form และเริ่มทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่าง

วาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

ทันตแพทย์หญิงนันทมนัส แยมบุตร นำเสนอรายงานการประชุมพัฒนางานสร้างเสริมสุขภาพช่องปากโดยใช้ดิจิทัลเทคโนโลยีผ่าน mobile application ฟันดี (FunD) เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓

มติ ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุม

วาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

๓.๑ แนวทางการจัดทำโครงสร้างความรู้ด้านสุขภาพช่องปากพนักงานการไฟฟ้านครหลวง กลุ่มงานทันตกรรมการไฟฟ้านครหลวง นำเสนอโดย ทันตแพทย์หญิงภาวิณี อนุศักดิ์เสถียร ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายการดำเนินโครงการ คือ กลุ่มพนักงานใหม่ที่บรรจุเข้าทำงานใหม่ในการไฟฟ้านครหลวง ปี ๒๕๖๔ เริ่มดำเนินโครงการในเดือนเมษายน โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินโครงการ คือ เพื่อให้พนักงานมีความรู้ด้านสุขภาพทุกด้าน รวมถึงด้านสุขภาพช่องปาก ได้แก่ ระบบคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิการได้รับการรักษาทางทันตกรรมของพนักงาน ความสามารถในการดูแลสุขภาพช่องปากตนเอง และการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก

มาตรการในการดำเนินโครงการ

๑. สนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้พนักงานสามารถดูแลสุขภาพช่องปากตนเองได้
๒. พัฒนานโยบายส่งเสริมป้องกันโรคในช่องปากในองค์กร

แนวทางการดำเนินโครงการ

๑. ตรวจสอบสุขภาพช่องปากกลุ่มพนักงานใหม่ วัดระดับคราบจุลินทรีย์ ให้ทันตสุขศึกษารายบุคคล ดูอัตรา DMFT ดูการเปลี่ยนแปลงของระดับคราบจุลินทรีย์
๒. บันทึกผลการตรวจลงในสมุดบันทึกสุขภาพช่องปากประจำตัวพนักงาน
๓. ให้ความรู้ด้านทันตสุขภาพ เป็นรายบุคคล
๔. แนะนำการใช้แอปพลิเคชันฟันดี

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากทางการไฟฟ้านครหลวง

๑. วิธีการลงบันทึกการตรวจสุขภาพช่องปากใน application FunD ทางการไฟฟ้านครหลวงชี้แจงว่า อาจทำไม่ทันเนื่องจากต้องลงรายละเอียดในแบบบันทึกหลายอัน ได้แก่ สมุดบันทึกสุขภาพช่องปากรายบุคคล โปรแกรมในระบบคอมพิวเตอร์ และใน application

สำนักทันตสาธารณสุขเสนอให้บันทึกเฉพาะผลการตรวจที่จำเป็นต้องรับการรักษาเร่งด่วนก่อน อาจไม่จำเป็นต้องลงบันทึกเพื่อวางแผนการรักษาทั้งปาก

๒. การไฟฟ้านครหลวงเสนอให้สำนักทันตสาธารณสุข ทำการประชาสัมพันธ์ application ในรูปแบบ infographic เพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ลงในระบบอินทราเน็ตขององค์กร

๓. เสนอให้ทำแบบสอบถามของความรู้ด้านสุขภาพช่องปากในรูปแบบที่ google form เพื่อให้เกิดความสะดวกในการใช้งาน โดยจะเริ่มดำเนินโครงการในสัปดาห์ที่ ๓ - ๔ ของเดือนเมษายน

มติ ที่ประชุมรับทราบ ติดตามการดำเนินการและความคืบหน้าของทางกรจัดทำโครงการฯ ในการประชุม
ครั้งต่อไป

วาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

วางแผนดำเนินกิจกรรมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากวัยทำงาน โดยกำหนดวัน kick off ในวันแรงงาน
แห่งชาติ ๑ พฤษภาคม ของทุกปี

มติ ที่ประชุมรับทราบ

ปิดประชุมเวลา ๑๔.๐๐ น.

(นางสาวเบญญาภา ฐปพฤชา)
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นางสาวนันทมนัส แยมบุตร)
ผู้ตรวจรายงานการประชุม